

Zöld totó- Június-gyermek- A Duna

1. Hol ered a Duna? Máig nem zárult le a viccesnek tűnő vita. A Duna Németországban, valahol a Fekete-erdő mélyéről ered. Donaueschingen egy húszezer fős kisváros. Egyetlen valódi turisztikai vonzereje a Duna-forrás, amelyet egy mives szökőkút is jelöl. Két kis patakocska, a Breg és a Brigach összefolyásával kezdődik a Duna. A két patak közül a Breg a nagyobb. Egy másik fekete-erdei település, Furtwangen lakói az 1950-es évek közepétől Breg egy forrását kezdték el úgy reklámozni, hogy tőlük ered a Duna. Vita ide vagy oda, a német kormány 1981-ben a Donaueschingen medencéjét jelölte meg a folyó eredeteként, azt a találkozási pontot, ahol a Breg és a Brigach Dunává egyesül. Hogy hívják azt a helyet, amelyet egy díszes szökőkút is jelöl?

Duna-forrás

2. A Duna a Fekete-erdőtől 2850 km hosszúságú, kalandos út után éri meg végállomásához, a Fekete-tengerhez. A 10 országot érintve. A folyó alsó szakasza nagyon lassú folyású és kis esésű. A deltatorokolat területén már szinte állóvízzé alakul. (**torkolat** = az a hely, ahol egy folyó egy tóba, tengerbe ömlik) A Duna-delta 3446 km²-nyi területével Európa második legnagyobb deltatorokolata, Románia és Ukrajna területén terül el. A folyó főága Romániánál éri el a Fekete-tengert. 1991-ben a Duna-delta a Világörökség része lett. Több mint 1200 növényfaj honos itt, 300 madárfaj és 45 édesvízi hal. Több millió madár jár vissza évente költeni a Föld különböző vidékeiről. Hány kilométert tesz meg a Duna mire eléri a Fekete-tengert?

2850 km

3. A Duna különböző éghajlatú, területeken folyik keresztül, és változatos élővilágnak biztosít élőhelyet, de víz és a folyó melletti területek növényvilága nem túlzóan gazdag. A partoknál, az alsó szakaszon jellemzőek a nádasok, ahol a nád mellett gyékény is, kisebb sás fajok találhatóak. A gyorsabb folyású szakaszoknál a nád helyett egyből füzes cserjés található a folyó mellett. A távolabb található ligetben a magasabb termetű fehér fűz, fehér és fekete nyár jellemző. A kissé szárazabb, de állandó vízellátással rendelkező területeken a Dunára nagyban jellemző galériaerdők jönnek létre. Ezekben a kocsányos tölgy, a mocsártölgy, a szil- és a kőrisfa mellett több kúszónövény, így iszalag, vadszőlő és komló jellemző. A folyótól távolabb eső holtágakban láperdő társulások jönnek létre. Itt a legjellemzőbb fa az enyves éger, az aljnövényzetben pedig mohák és harasztok. A dunai holtágak védett növényfaja a lápi csalán. Hogy hívják azokat az erdőket, amelyek a folyóparton, szinte folyosót alkotva alakultak ki?

galéria erdő

4. A Duna halállománya viszonylag szegény, mindössze ötvenkét dunai halfaj ismeretes. Legjellemzőbb halfajok a kecsege, a ponty, a csuka, a lesőharcsa, a fogas. A Duna egyedi halfajai a dunai galóca és a selymes durbincs. Melyik hal van a képen?

selymes durbincs

5. A Duna ártere számtalan madár- és emlősfajnak is életteret biztosít. A folyó egyik legjellemzőbb madárfaja a dankasirály. Minden folyószakaszon megjelennek a récefélék, a vadlibák, a kormoránok és a búbicek. Elsősorban a Duna-delta környékén honos, de kisebb számban a középső szakaszon is látni szürke gémet, vörös gémet, bakcsót, bölömbikát, függőcinkéket, batlákat. Csak a Duna-delta lakói a rózsás pelikánok. Melyik madár a batla?

batla

---

6. A holtágak, árterek legjellegzetesebb apró emlősei a vízcickány, a vízipocok, a törpe egér, a vidra, és az újabban visszaköltöztetett hód. A ragadozókat elsősorban a vörös róka és a görény képviseli. Melyik képen látható vidra?

vidra

7. A Vaskapu-szoros folyami szurdokvölgy a Dunán, Szerbia és Románia határán. A szoros több szakaszból álló, összesen 134 kilométer hosszú rendszer. 1896. szeptember 27-én nyílt meg az Al-Dunán a Vaskapu csatorna, ezzel Közép-Európa leghosszabb folyója teljes szakaszában hajózhatóvá vált. A Vaskapu-szoros alatti szakaszon két vízerőmű működik. A vízerőmű olyan erőmű, mely a vízenergiát hasznosítja az elektromos áram előállításához. Hogy hívják azt a hajóút rendszert, amellyel a Fekete-tengerig juthatunk a Vaskapu csatorna segítségével?

Rajna–Majna–Duna

---

8. A Dunán a víz energiájának hasznosítására számtalan vízerőmű épült, elsősorban a gyorsabb sodrású szakaszokon, így Németországban, Ausztriában és a Vaskapunál. A síkvidékeken áthaladó folyó nagyobb fokú duzzasztást igényel, ezért ezeken a szakaszokon kevesebb található belőlük. Síkvidéki erőmű a szlovákiai Bősnél lévő erőmű is, amelynek magyar oldal i párja, a Nagymarosnál a Dunára tervezett vízerőmű sem épült meg. Hol található síkvidéki erőmű?

Bős

---

9. Érdekességek a Dunánval kapcsolatban: Ada Kaleh törökök által lakott kis sziget volt a Dunán, amelyet 1972-ben, a vaskapui vízerőmű gátjának megépítése után vízzel árasztottak el. A lakosok nagy része Törökországba vándorolt ki. Ada-Kaleh eltűnt a föld színéről. Egy nagy magyar író regényében fontos szerepe volt ennek a kis szigetnek. Melyik regény volt ez?

Jókai Mór: Az aranyember

---

10. A legendák szerint egyik nagy királyunkat a Duna jegén koronázták meg 1458. január 24-én, ám ez így nem igaz. A jég abban játszott szerepet, hogy a királyhoz hű fegyveresek átkelhettek a befagyott folyón. A koronázás a budai Várban történt. Ki volt ez a király?

Mátyás király

---

11. A legnagyobb dunai árvíz az 1838-as pesti volt. Báró Wesselényi Miklós, aki maga is hősiesen részt vett a mentésben, így írt erről a napról: „Már ekkor kezdetek a házak omlani s düledezni. Ezeknek ropogása, rohanása, a vízt közt emelkedő porfellegek, a rémítő sikoltás, sírás, ordítás borzasztó képét mutatta a duló enyészetnek.” Az árvíz 153 halálos áldozatot

követelt. A hősiességéről és az „árvizi hajós” Wesselényi vakmerő mentéséről olvashatunk Jókai Mór: Kárpáthy Zoltán című regényében. Hogyan nevezték el Wesselényi bárót a hősiessége miatt?

Az árvizi hajós

12. A Széchenyi lánchíd (Lánchíd) a Buda és Pest közötti állandó összeköttetést biztosító legrégebbi, legismertebb híd a Dunán, a magyar főváros egyik jelképe. Elsőnek a pesti hídfő alapjaira készült el, ahol 1842. augusztus 24-én megtartották a Lánchíd alapkövetélti ünnepségét. Hogy hívták a híd építését kezdeményező grófot?

Széchenyi István

13. Van a Dunában egy (általában vízzel fedett) sziklaszirt a Gellért-hegy lábánál. A nevét onnan kapta, hogy olyan alacsony vízállásnál látható, ami csak aszályos időszakban fordulhat elő. Az utóbbi években 2018-ban lehetett megfigyelni. Hogy hívják ezt a sziklát?

Ínség-szikla

13.+1 A Duna olyan jelentős folyója Európának, hogy a tiszteletére Nemzetközi Duna Napot is tartanak. Mikor van a Duna Nap?

Június 29-én

